

Mededelingenblad

Nederlandsé

Werkgemeenschap

voor

Individual Psychologie

37e Jaargang nr.1

Oktober '88

Redaktie: Mustangstraat 28

3151 GN Hoek van Holland

Nederlandse Werkgemeenschap voor Individual Psychologie.

Tijdelijk kontakt adres: Raphaëlstraat 18 ^I
1077 PT Amsterdam.

Postgiro 476400 t.n.v. Ned. Werkgemeenschap voor
Individual Psychologie.

Ereleden:

Mw. L.M.C. Richard - Stuurman, Den Haag.
Hr. J.H. Richard, Den Haag.

Tijdelijk redaktie adres:

Mustangstraat 28
3151 GN Hoek van Holland.

ZIJN EIGEN KRACHT KENNEN

MAAKT EEN MENS BESCHEIDEN

paul cézanne

Nederlandse Werkgemeenschap voor Individual Psychologie.

BESTUUR:

Gerard Kulker, voorzitter.
Mustangstraat 28, 3151 GN Hoek van Holland.
Tel. 01747 - 35 62

Dien Strobosch - van Duyne,
Raphaëlstraat 18 ^I, 1077 PT Amsterdam.
Tel. 020 - 794363

Jeanette Noordenbos,
Goeverneurkade 32, 3274 KJ Voorburg.
Tel. 070 - 861674

Prof.dr. Cyriel De Keyser, kursus.
Ped. Inst.tuut, Vesaliusstraat 2, 3000 Leuven, België.
Tel. 09 - 32 - 016 - 233941

Annemarië Schoute - Augustijn, vertegenwoordiger kursus.
Park Leeuwenberghlaan 18, 2267 BN Leidschendam.
Tel. 070 - 900940

Verzorging mededelingenblad:
Hr. J.A. de Zwart,
Graaf Janlaan 21, 3708 GH Zeist.
Tel. 03404 - 13205.

VACATURES

Het bestuur heeft behoefte aan nieuwe leden!!!!
Stel U beschikbaar !!!
Wij wensen kandidaten voor: penningmeester en sekretaris !!!
Laat ons niet in de steek. Ken U verantwoordelijkheid !!!
(zie ook bladzijden 10 en 11.)
HET BESTUUR REKENT OP U !!!!!

voor U gelezen

Volkskrant 10 mei 1988:

HULPVERLENERS KEUREN STRAFFEN IN PSYCHIATRISCH ZIEKENHUIS AF.

In dit artikel wordt gewezen op het jaarverslag over 1987 van de stichting Patiententrouwenspersoon.

Er wordt in geklaagd over de door de instellingen opgestelde behandelkontrakten, die zo strak zouden zijn dat zij de patient te weinig ruimte laten voor het eigen initiatief.

Zo worden regels opgenomen als: zich houden aan de regels van de afdeling; zich sociaal moeten gedragen t.o.v. medepatienten; niet met medepatienten praten over de eigen problemen en/of op hen beslag leggen.

Op zich zijn de regels redelijk en zeker nastrevens waard. De vraag is alleen of mensen, die aan deze regels kunnen voldoen, in een psychiatrische setting moeten worden opgenomen. Men mag dus verwachten dat de patienten de regels zullen overtreden.

Als middel tot een gedragscorrectie lijkt een patroon van straffen en belonen te worden gehanteerd. En dit heeft vanuit de stichting de felste kritiek.

Enkele voorbeelden:

Iemand, die niet naar de bezigheidstherapie wil, wordt voor straf de portemonnee afgenomen.

Eén dag opsluiting bij grensoverschrijdend gedrag als schreeuwen, vloeken, sfeer verpesten, slaan, gooien e.d.

Wie on tijd opstaat, zichzelf goed verzorgt, koffie drinkt in de groep en zijn kamer opruimt wordt geldelijk beloond.

M.i. zou een indoctrinatie van de I.P. hier geen overbodig gebeuren zijn.

De patiententrouwenspersoon heeft zijn weg lijkt het wel gevonden, waar het voorbeeld wordt gegeven van een vrouw. Zij gooide haar niet te drinken koffie tegen de muur. Zij bleek geen koffie zonder suiker te lusten, maar was suikerpatient. Nu is haar diëet aangepast en mag ze twee klontjes in haar koffie.

Elck zijn tijd

Ger van Eldert

Tot onze grote ontsteltenis is op 21 juli 1988 plotseling onze sekretaris Ger van Eldert overleden. Onze laatste herinnering is van de bestuursvergadering van 14 juli 1988.

Enthousiast vertelde hij ons over zijn reis naar Ierland en hoe hij daar met onderwijzend personeel sprak over de mogelijkheden de I.P. toe te passen in school.

Hij was geschokt van een oudere non te horen, hoe het haar speet, dat zij nu pas van de I.P. hoorde. En in haar enthousiasme over de I.P. diskwalificeerde ze haar werk van daarvoor tot weinig zinvol. Deze herinnering geeft aan hoe waardevol Ger was voor onze gemeenschap.

Het doet pijn te moeten ervaren hoe een enthousiast verbreider van de I.P.gedachten ons is ontvallen. Onze gedachten gaan hierbij uit naar zijn vrouw en kinderen. Wij wensen hen de kracht toe, dit gemis te kunnen dragen.

*Sommige feiten uit de geschiedenis
van de psychotherapie*

dhr. P. Engelsman

29-03-88

De sociale geneeskunde leert ons, dat de mens op zijn omgeving reageert en omgekeerd. Hierbij mag de omgeving ruim gezien worden in zowel het ecologische milieu, het gezin, de juridische kant van de samenleving en ga zo maar door. Daarmee is de mens een dynamische persoonlijkheid en hebben deze invloeden ook hun effect op de ontwikkeling van de psychotherapie.

We zullen een aantal van deze invloeden de revue laten laten passeren zonder hierbij de pretentie te hebben volledig te zijn.

Wel komen de belangrijkste aan bod, die voor een omwenteling hebben gezorgd.

We beginnen onze reis door de geschiedenis bij de wijsgeer Plato. Hij stelde al dat er naast het bewuste ook een onbewuste moest zijn.

Waarop hij deze theorie baseert, wordt niet vermeld.

Te vermoeden valt, dat de ervaringen van orakels hierbij een rol zouden kunnen hebben gespeeld. Welke rol speelde het al dan niet aanwezig zijn van bepaalde uit de aarde opstijgende gassen ?

Naast de gissingen over de oorsprong van de stelling van Plato staat als een vaststaand feit, dat de orakels dingen zeiden, die in het volle bewustzijn niet aan de orde kwamen. De Griekse geneeskunde ging uitdrukkelijk uit van de samenhang psyche en soma. De geest heeft invloed op het lichaam.

ven."

Ik heb die dissertatie in de bibliotheek opgezocht en werd daar veel wijzer van.

Toendertijd is de term "responsible society" gelanceerd en die is nu overgenomen door het C.D.A.

Alleen de betekenis is een beetje verschoven.

(Tot zo ver in dit mededelingenblad over de lezing van mevr. drs. R. Boon. De rest kunt U lezen in ons volgende blad.)

AGENDA

Lezingen N.W.I.P. te Amsterdam:

29 oktober 1988: Mevr. A. Bouwkamp over Alice Miller.

27 november 1988 : Algemene ledenvergadering.

Aansluitend lezing door de voorzitter.

Voor 1989 zijn de lezingen met enig voorbehoud voor wat de sprekers betreft:

28 januari 1989: Mevr. drs. R. Boon over "Ouder worden en aanpassen."

25 februari 1989: Prof. dr. R. Vuyk ?

19 maart 1989 : Prof. dr. C. De Keyser.

De eerste helft van november a.s. wordt geprobeerd in samenwerking met de S.T.I.P. (hun 15 jarig bestaan !) een lezing te organiseren met William G. Nicoll, Ph.D.

U krijgt hierover nog nader bericht.

en en die voorkomt, dat iemand tussen wal en schip valt. Een maatschappij waarin mondige burgers voor medemens en schepping verantwoordelijk kunnen zijn. Een verantwoordelijke samenleving, waarin burgers in hun leefverbanden, organisaties en instellingen hun verantwoordelijkheden en taken kunnen vervullen in onderlinge solidariteit.

Als christen democratische kernbegrippen worden daarbij genoemd: gerechtigheid, solidariteit, gespreide verantwoordelijkheid en rentmeesterschap.

Dus: waken over de schepping, over onze natuur en over onze aarde. Als doelen worden die ook duidelijk gesteld in diezelfde nota's.

Het omlaag brengen van de kollektieve lastendruk, voldoende voorzieningen behouden voor de zwakken in de samenleving en het financieringstekort verminderen in het belang van de toekomstige generatie.

In het C.D.A. rapport wordt een en ander uitgewerkt naar de gezondheidszorg en de maatschappelijke dienstverlening.

Het gaat hier ook over stimulering van de mantelzorg en het vrijwilligerswerk, als aanvulling en zo mogelijk vervanging van professionele zorg, die teruggedrongen moet worden.

Ik was geïntrigeerd door het gebruik van de begrippen: zorg, zorgzame samenleving, verantwoordelijkheid en verantwoordelijke maatschappij.

Ik dacht: Hoe komt men aan die woorden en wat zijn het voor woorden en begrippen ?

Mijn nieuwsgierigheid over deze termen werd gevoed vanuit mijn werkervaringen in de welzijnszorg. Maar ook doordat ik in de jaren '60 betrokken was bij allerlei oecumenische gespreksgroepen. Ergens in mijn achterhoofd wist ik dat er in 1954 een assemblee was geweest van de deelraad van kerken, die ging over de responsible society. En ene meneer de Lange speelde daar een rol.

Ik had zijn adres nog en heb hem opgebeld. Hij reageerde heel enthousiast: "Ja, daar heb ik mijn dissertatie op geschre-

In plus minus 1600 gaat de Franse filosoof René Descartes dwars in tegen de samenhang van lichaam en geest. Waardoor in die tijd aparte behandelingsmogelijkheden kwamen van lichamelijke en geestelijke ziekten.

De natuurwetenschappen komen in die tijd enorm onder invloed van deze denkwijze.

De mensen met zuiver lichamelijke ziekten gingen er door deze gescheiden behandeling zeker niet op achteruit.

De erkenning van geestelijke ziekten bracht ook hier de kans voor een aparte wetenschappelijke ontwikkeling, die verder een vlucht zal nemen. Zij het dat eerlijkheidshalve vermeld moet worden, dat de behandeling in die tijd van geesteszieken nog vreselijk was. (Bijvoorbeeld het verdrijven van boze geesten met een gloeiend brandijzer.)

Het duurt nog tot plus minus 1800 eer er liefderijke behandeling ongang vindt. O.a. bij de engelse Quakers.

Door deze denkwijze kwamen echter wel de mensen met psychosomatische klachten in de kou te staan.

Nederland heeft in die tijd een groot aandeel in de ontwikkeling van de natuurwetenschappen.

Met name de elektriseermachine van van Musschenbroek en die daardoor ongeladen "Leidse fles" bracht een stormachtige ontwikkeling teweeg.

De Fransen waren dol op deze natuurkundige rariteitenkabinetten en zochten naar toepassingen hiervan in de geneeskunde.

Door de geringe aandacht voor de samenhang van psyche en soma vormden de neurotische mensen een ernstig probleem. Er ontstond een foutieve theorie, die uitging van een geestelijk/animaal magnetisme naast een natuurkundig magnetisme. Men veronderstelde dat een grote hoeveelheid van geestelijk/animaal magnetisme goed was voor de mensen. Een verkeerde verhouding tussen beide deed ziekten ontstaan. Grote zalen met magneten en bijvoorbeeld ook de "Leidse

fles" werden opgericht ter behandeling van patiënten. De hele omgeving was echter zo suggestief, dat er meer was dan alleen het magnetisme dat de ziekte beïnvloedde. In die tijd verschenen de conversiesymptomen. Het symptoom, dat behandeld werd, verdween. Maar maakte plaats voor een nieuw symptoom, omdat er niet in de diepte werd behandeld. Toch waren er ook succesvolle genezingen bij mensen, die geïmoneerd werden door de indrukwekkende natuurkundige omgeving.

Vooraf de Franse chique werd zo behandeld en men zocht naar een soortgelijke toepassing voor de boerenbevolking. Die werd gevonden in "magnetische" bomen.

Bij de behandeling van de boeren bleek tevens dat mensen in "magnetische" staat, die een opdracht kregen, dat later ook uitvoerden. Het bleek een soort hypnotische opdracht. Zelfs een opdracht, die moest worden uitgevoerd na het komen uit de magnetische staat en waarbij tevens werd aangegeven deze opdracht te vergeten, werd keurig volbracht. Hiermee werd opnieuw bewezen dat de mens een bewuste en een onbewuste heeft.

Deze ontwikkeling heeft de hypnotherapie gevoed.

Hypnose werkt zeer sterk, maar niet tegen het geweten in. Er was bijvoorbeeld bij de opleiding in de hypnose een vrouw, die niet geloofde dat zijzelf gehypnotiseerd kon worden en die zich sterk verzette. Het duurde lang haar onder hypnose te brengen. In die toestand kreeg ze de opdracht een kwartier na de hypnose te vragen: "Hoe laat is het?" Vijftien minuten na de hypnose werd haar hoofd licht rood en naarmate de tijd vorderde werd het steeds roder. Toen een half uur was verstreken, zei ze: "Ik wil het steeds tegenhouden. Maar ik houd het niet langer vol. Ik moet vragen: Hoe laat is het?"

Overal in de wereld ontstaan ontwikkelingen, die te maken hebben met de probleemstelling van de relatie tussen bewus-

dreigende afbraak van ons werk.

Toen ik mezelf met die dingen meer ging bezighouden, viel me op hoe de troonrede dat afgelopen jaar in elkaar zat.

Ik had de troonrede ook bewaard en zocht hem op om na te lezen. Als kern van het toekomstig regeringsbeleid noemde de koninging een aantal punten:

- Rechtshandhaving op dat de burger zich beschermd weet door wetten en op dat wetsovertredingen op tal van terreinen worden teruggedrongen.
- Meer vertrouwen op de ontplooiing van de burger en van de maatschappelijke verbanden.
- Voortgang met een drie sporen beleid, gericht op werkgelegenheid, economische groei en soberheid in 's rijksfinanciën.
- Bevorderen van gerechtigheid, vrede en veiligheid, ook over de grenzen heen.
- En de regering wil haar beleid enten op de solidariteit, tolerantie en verantwoordelijkheid.
- Er wordt prioriteit toegekend aan technologische vernieuwingen en aan het terugdringen van het financieringstekort als belangrijke punten.

De kollektieve welzijnssector werd niet genoemd in de troonrede, maar al gauw bleek dat die sektor wel het doelwit was of zou worden van de bezuinigingen.

Kort daarna werd dat in de beleidsplannen voor de kollektieve sektor duidelijk in twee publikaties van het C.D.A. Namelijk: de zorgvernieuwing door structuurverandering. En de discussienota over de verantwoordelijke samenleving.

In die laatste nota lanceert het C.D.A. een beleidsprogramma met een aantal uitgangspunten en doelen.

Die uitgangspunten worden genoemd: de christen democratische uitgangspunten voor een regeringsbeleid.

Een sociale rechtstaat, die burgers en hun samenlevingsverbanden beschermt. Die hen kansen geeft om zich te ontplooi-

in het C.D.A. eigenlijk een leidinggevende rol op zich heeft genomen/gekregen. Dat begon met een rapport in 1983: Van verzorgingsstaat naar verzorgingsmaatschappij.

Later gevolgd door rapporten als: Zorgvernieuwing door structuurverandering.

En nu ligt er een discussienota voor een verantwoordelijke samenleving.

Er is dus een hele discussie on gang gebracht vanuit het C.D.A.

In het eerste rapport signaleert het C.D.A. de problemen van de verzorgingsstaat als volgt:

De politiek is verstrikt geraakt in een aantal grote, samenhangende problemen. Er is een machtig bureaucratisch apparaat en uitbreiding van de overheidsbemoedeningen gegroeid.

De kollektieve uitgaven zijn meegegroeid en die komen in konflikt met het enorme financieringstekort.

Er wordt een afbrokkelend verantwoordelijkheidsbesef van de burgers gekonstateerd.

On grond van deze diagnose stelt het C.D.A. voor te streven naar een overheidsbeleid, dat aansluit op de verantwoordelijkheden van mensen en maatschappelijke verbanden.

Dan begint het aan op een verantwoordelijke samenleving.

Er wordt erkend dat de overheid de verzorgingsstaat on gang heeft gebracht en dat het C.D.A. daaraan heeft meegewerkt.

Maar nu wordt het tijd, dat de staat zich terugtrekt. Het kan niet meer. Het wordt te belastend.

De burger wordt opgeroepen om naast de overheid een grotere rol te gaan spelen in de zorg voor zijn medemens.

In de jaren 1984 tot 1986 zijn er hevige discussies gevoerd in de kranten, tijdschriften en op de televisie.

Ik moet bekennen, dat ik dit in die tijd niet zo precies gevolgd heb. Wel werd ik via de lerarenopleiding "omgangskunde" direkt getroffen door dit beleid. Want we kregen er geen geld meer bij, terwijl die lerarenopleiding nog niet klaar was. We werden bijna elke dag geconfronteerd met een

te en onbewuste.

Duitsland: Nietzsche, Schopenhauer en Carus.

Engeland : de roman Dr. Jekyll and Mr. Hyde.

U.S.A. : sekte van het spiritisme.

De term onderbewuste duikt op, maar vindt weinig weerklank. Freud verzet zich tegen dit woord met als argument, dat hij geen tonografie onderricht.

Adler wil niet verder gaan dan een onderscheid in bewuste en niet bewuste.

Jung stelt in deze dat het onbewuste zo rijk is, dat deze term niet de lading dekt.

Het Engeland van de 18de eeuw was bijzonder mooi, maar ook bijzonder corrupt.

Die corruptie wordt beschreven in bepaalde kultuurstukken als opera's en romans. Bijvoorbeeld in de tekeningenserie "The Raks'progress" door Hogarth.

Ook zijn er vele verhalen over dominees, die tevens landheer waren.

Als tegenhanger van deze in Engeland ingebakken corruptie ontstond rond 1750 de stroming der methodisten. Zij hebben de situatie in Engeland flink gesaneerd.

Met name de wantoestanden op seksueel gebied werden fors de kop ingedrukt met zeer strenge eisen aan de zedelijkheid.

De opvoeding van die tijd zette de dochters in een soort "seksuele diepvries". Voor mannen telde dat minder. Het leek alsof men dacht dat die toch niet te temmen waren.

Ook uit die tijd stammen beroemde verhalen, die de sfeer weergeven. Bijvoorbeeld over een vrouw, die naar bed ging, maar eerst zorgvuldig de spiegel afdekte om zichzelf niet te zien.

Of wat te denken van de opmerking van Keizer Franz Josef: "Een fatsoenlijke vrouw heeft geen benen."

Door deze moraal werden in Wenen veel seksuele spanningen

opgewekt.

Het Wenen van de 19de eeuw was de tijd van de wals en de operette.

Deze kulterele uitingen zijn sterk seksueel beladen. En dat terwijl onder invloed van het Victoriaanse tijdperk men niet aan zijn seksualiteit mocht toegeven.

Het gevolg was dat er veel neurosen ontstonden. Met name in de hogere kringen, waar men sprak van de "höhere Töchter". Toegeven van hen aan hun seksualiteit betekende dat men of in de goot of in het klooster belandde.

In die tijd leefde Freud. Hij was geïnteresseerd in cocaïne. Hij bereidde hier een publikatie voor over zijn bevindingen. Met name over een stof, die van cocaïne valt af te leiden en plaatselijk verdooft (novacaïne).

Een loslippigheid hierover bracht een rivaal eveneens op dit spoor en die was Freud met een publikatie voor. De teleurgestelde Freud schakelde om van de farmacologie naar de psychiatrie.

Hij ging zich bekwalen bij de beroemde hypnotherapeut Jean Martin Charcot.

Echter hij studeerde er niet zo lang, als werd beweerd. Aan de hand van hotelrekeningen en politiegegevens heeft Ellenberger dat ontzenuwd evenals andere sprookjes, die rond Freud in de wereld werden gebracht.

Freud behandelde vooral mensen uit de gegoede kringen. (O.a. "die höhere Töchter".)

Adler daarentegen verkeerde veel in de volkswijken en ontmoette een andere problematiek. Hij heeft vooral mensen met handicaps gezien, die zich in het leven moesten handhaven.

Daar komt bij dat Adler zelf ook in zekere zin gehandicapt was. Hij leed aan een chronische bronchitis en was van Hongaarse afkomst. Er werd in die tijd verschil gemaakt tussen Oostenrijkse en Hongaarse studenten. De eerste hadden een

Een sociale sektor naast de marktsektor.

Zolang de welvaart duurde en er dus geen tekort was aan werkgelegenheid. Honger, gebrek en epidemiën ontbraken. De huisvesting redelijk was of althans groeide en onderwijsvoorzieningen goed waren.

En voor zover het in Nederland nog niet ideaal was in de jaren '60, gaf toch de economische groei hoop op een steeds betere toekomst.

U zult zich vast herinneren dat we in die jaren over futurologie spraken. Het jaar 2000 was vol levensverwachting. Maar omstreeks 1974 kwam de klad in de economische groei. Men wijst als begin de oliecrisis in de winter 1973/74 aan. Toen gingen de olieprijsen razendsnel omhoog en werd de energie ineens poverduur.

Sindsdien is de economische groei verder gestagneerd.

De Aziatische landen kwamen op als concurrenten op de wereldmarkt.

De kernbewapening startte. De bewapening werd steeds duurder en kostte meer middelen, hetgeen de economische groei belemmerde.

In die tijd verscheen een boek met als titel: "De stagnerende verzorgingsstaat."

Al gauw moest ook in de kollektieve sektor bezuinigd worden. Eerst haast ongemerkt. Een personeelsstop. Bepaalde dingen gingen niet door. De sociale uitkeringen werden bevroren. Er werd wat ingekrompen. Er moest gefuseerd worden, want er moest zo min mogelijk verspild worden. Kortingen op uitkeringen, subsidiestops, inkrimping, afslanking en ga zo maar door.

Omstreeks 1980 begint dat toch wel ernstige vormen aan te nemen door o.a. de lancering van: bestek '81, als beleidsprogramma van de C.D.A. - V.V.D. regering.

Er kondigt zich een beleid van welbewust terugdringen van de verzorgingsstaat aan.

Omstreeks 1983 komt het debat hierover verder op gang, waar-

Dus de accenten liggen duidelijk verschillend.

Ook hun mening over de rol en activiteit van de overheid verschilt. De socialisten vragen een actievere rol van de overheid, dan de christen democraten.

Aan de ene kant staat dus het reciduale modaal van de echte liberalen en daartegenover het normatieve modaal van de christen democraten en de sociaal democraten.

En daar tussen in ontstaat in de jaren '50, onder invloed van Keynsiaanse economische denken, wat we noemen het institutionele modaal.

Hieronder wordt verstaan dat sociale voorzieningen van overheidswegen gezien worden als een normaal onmisbaar bestanddeel van de maatschappij.

In een complexe samenleving waar alles met alles samenhangt, hoort het erbij dat er zorg is vanuit de overheid en dat de overheid toeziet op verdeling.

Zoals U weet vormden in de jaren '50 aanvankelijk de christen democraten en de socialisten in Nederland de regeringscoalitie. In die periode hadden zij dus beiden dat normatieve inzicht over de overheidstaak.

In die tijd zijn een aantal wetten voor sociale zekerheid ontstaan zoals de A.O.W.; invaliditeitswet, wat later W.A.O. is geworden; ziekte wetten.

Tal van pastikuliere organisaties zijn vanwege die subsidiëring steeds meer van de overheid afhankelijke instellingen geworden.

In de jaren '60 zijn de sociaal democraten uit de regeringscoalitie gegaan en zijn de liberalen daarin gekomen. Samen met de christen democraten konden zij zich wel vinden in het institutionele modaal. Ten minste zolang het bedrijfsleven zich ongehinderd kon blijven ontwikkelen.

Het was een geweldige tijd van industrialisering en economische groei. Alles groeide mee en zo gingen we in de richting van de verzorgingsstaat.

betaalde stage. Adler vanwege zijn afkomst niet.

Via een advertentie zocht Freud kollega's om over ervaringen en theoriën te debatteren.

Adler sloot zich aan met zijn theorie over het minderwaardigheidscomplex.

Jung trad toe met zijn ideeën over het onbewuste en het kollektief onbewuste.

Freud eiste in deze kring echter een volledige onderworpenheid, waardoor er met bepaalde kollega's een breuk ontstond. Zowel Adler als Jung werkten daarom verder hun eigen stroming uit.

Eén van de verschillen tussen Freud en Jung handelde over hun mening ten aanzien van incest.

Jung stelde dat het hier een "oud ritueel" betrof (kollektief onbewuste). Freud stelde daarentegen dat de dochter een makkelijke slachtoffer voor de vader is.

Een ander idee van Jung is het synchronisme.

Het gaat hierbij om dingen, die niet lijken samen te hangen, maar toch kennelijk een bepaald verband hebben. Ze gaan niet toevallig samen.

Jung had een dergelijke ervaring toen hij inzicht kreeg in een zwaarwichtig probleem en tegelijkertijd een plank in de kast in zijn hotelkamer een knal gaf.

Bij de Jungianen speelt de synchronisiteit nog een grote rol.

Een ervaring van de heer Engelsman: Hij kreeg bij het werken aan de I-CHING: "He sees no faces in the crowd". De dag daarna vroeg een bekende hem, waarom hij haar gisteren in de winkelstraat niet wilde zien.

Men beschouwd deze voorvallen als tekens op het levenspad.

Adler en Freud hadden onder andere een meningsverschil over redenen waarom vrouwen zich ongelukkig voelen.

Adler meende dat de grond hiervan lag in hun zwakke sociale

situatie en hun onvrede hiermee.

Freud stelde als basis de penisnijd. Hij stelde dat vrouwen zelfs zover gingen, dat ze hun schaamharen vlochten om een staartje te hebben. Zo waren volgens hem via sublimatie vrouwen gaan weven.

Een belangrijke behandelingsmethode, die Freud ontdekte, was de vrije associatie.

De theorie van de overdracht en tegenoverdracht werkte Freud uit naar aanleiding van zijn ervaringen met een patiënte. Deze theorie handelt over het feit dat de patiënt tijdens de behandeling aan de therapeut dezelfde emotionele betekenis verleent als aan sleutelfiguren in zijn jeugd.

De geschiedenis van Oostenrijk in de twintiger en dertiger jaren handelt over hoe de socialistische leiding werd vervangen door de austro-fascisten. (Dollf Uss)

De joodse socialist Adler moest vluchten en de politiek neutrale Freud mocht blijven.

Freud had gedacht vanwege zijn beroemde persoonlijkheid gewoon door te kunnen werken. De nationaal socialisten (nazis) hadden een andere mening. De volgelingen van Freud moesten hem zelfs vrijkopen om Freud in het vrije Londen te krijgen. In Amerika hadden de freudianen al een flinke voet aan de grond en vanuit ideologische haat werkten ze "anders denken" tegen.

Onder de neo-freudianen vindt men onder andere Adlerianen, die het zo wel lukten om in Amerika een plaats te vinden. (Onder andere Karen Horney.)

Freud stontte, naar hij zegt, met behandelingen via de hypnose, omdat hij de patiënt dan zo machteloos vindt. Zijn patiënten belandden daarna toch op de couch.

Freud stelt overigens heel terecht: "Wo es war, muss ich werden."

men.

Te onderscheiden zijn: de sociaal democratische, waarvan de P. v.d. A. de grote vertegenwoordiger is. Met kleintjes eraanast als P.P.R. en P.S.P. De Christendemokratische stroming, het C.D.A. en enkele kleine partijen. En de liberaal democratische groep, de V.V.D. en kleine rechtse partijen. En elk van die stroming heeft zijn eigen filosofie/theorie over de relatie welzijnszorg enerzijds en sociaal beleid anderzijds.

Deze drie filosofieën/theorieën zijn: residuale modaal; institutionele modaal en normatieve modaal.

Een omschrijving van het begrip welzijnszorg:

Het institutionele geheel, dat te maken heeft met de verdeling van maatschappelijke hulpbronnen volgens een of ander behoefte criterium.

Het residuale modaal vinden we terug in de liberale politieke stroming. Hierin heeft de overheid eigenlijk alleen bemoeienissen in uiterste nood. Onder streng toezicht komt de overheid tussen beide. Maar als het niet nodig is, houdt de overheid zich op de achtergrond.

Dat was extreem het geval in de 19e eeuw, maar het is in de fanatiek liberale groepering nog steeds het ideaal, dat de overheid zich zo min mogelijk bemoeit met het vrije particuliere initiatief en de vrije ondernemingen.

De sociaal democraten en de christen democraten hebben beide een normatieve theorie.

Deze houdt in dat men uitgaat van een bepaalde theorie, die aangeeft hoe de overheid dient te zorgen voor een rechtvaardige verdeling van de gemeenschappelijke middelen.

De socialisten denken meer in termen van gelijke rechten. Iedereen heeft behoeften en gelijke rechten op bevrediging van die behoeften.

De christenen denken meer in termen van zorg voor zwakken, dus gerechtigheid, barmhartigheid en naastenliefde.

onele hulp zelf. Die is afstandelijk en met hoge drempels. Net als iemand in nood zit, is er niemand op buro. Gevolg: geen gehoor of het antwoordapparaat.

De anonimiteit van de hele welzijnszorg is een later opgekomen punt van kritiek, die we nu vooral horen uit de mond van Brinkman en andere mensen uit de C.D.A.kring.

Die anonimiteit leidt tot vervreemding en vervreemding leidt weer tot onsolidair gedrag zoals belasting ontduiking. Mensen hebben geen zin meer om al die belasting te betalen voor iets waarvan ze niet weten waar het heen gaat. Allemaal kritiek, die niet mis is. En in al die kritiek zal wel een kern van waarheid zitten.

Is er geen filosofie achter de welzijnsstaat ?

De verzorgingsstaat is langzaam gegroeid. Pas in de jaren '60 werd de verzorgingsstaat gedefiniëerd door Toels als: Een maatschappijvorm, die gekenmerkt wordt door een op democratische leest geschoeid systeem van overheidszorg, dat zich bij handhaving van een kapitalistisch produktiesysteem garant stelt voor het kollektieve sociale welzijn van haar onderdanen.

Er zitten verschillende elementen in.

Een andere socioloog (Manheim) meent dat men in West-Europa en Amerika dezelfde kenmerken terug vindt. Centrale kenmerken, namelijk een fundamentele democratisering als staatsvorm, waardoor er telkens inspraak en overleg mogelijk is. Niet van boven opgelegd, maar er is telkens van onderop inspraak mogelijk.

Er is ook een toenemende interdependentie, alles hangt met alles samen.

Dit is kenmerkend voor alle West-Europese landen, Noord-Amerika en Canada.

De Nederlandse maatschappij is gekenmerkt door een typische politieke situatie. Namelijk drie grote politieke stromingen, die telkens in verschillende samenstelling de regering vor-

De heer Engelsman meent dat autogene training een manier is om de patiënt macht te geven.

In zijn psychotherapie verwerft hij zich een beeld van de patiënt onder meer via de 7 vroegste herinneringen (Adler) en de kleurentest (Löscher).

Dit beeld bepaalt de hulpmiddelen, die in aanmerking komen zoals bijvoorbeeld de I.P., de analytische psychologie (Jung) en de hypnotherapie.

Voor U gelezen:

Het oudste N.I.P. lid !!!

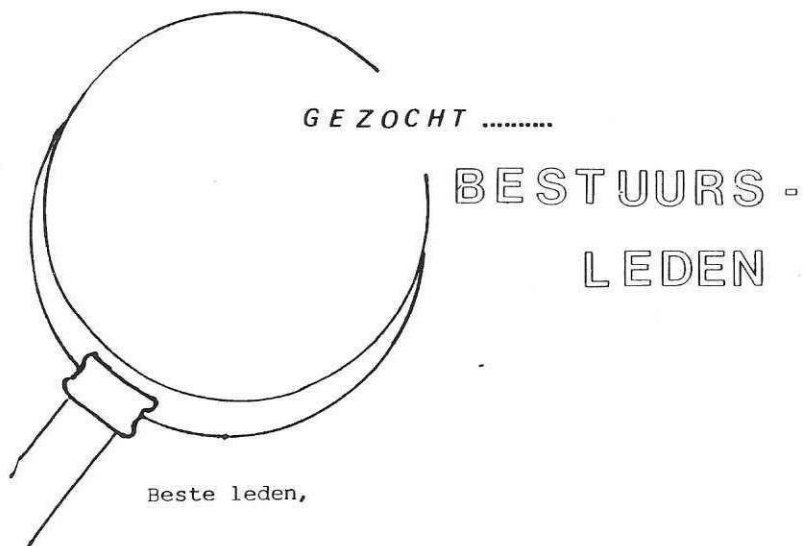
(De psycholoog - november 1987)

Door één van onze leden werden wij opmerkzaam gemaakt, dat er in het maandblad "De psycholoog" van november 1987 een interview stond met het oudste N.I.P.lid. Dit blijkt niemand minder te zijn dan ons sympathieke lid mevrouw dr. G.L. van Daltsen. (83 jaar) In dit interview vertelt ze over haar opleiding en haar werk.

Uitgebreid komt haar tijd in Groot Batelaar aan bod en haar samenwerking met een ander ons welbekend persoon, de heer dr. Arendszen Hein.

Zo te lezen is zij van plan nog geruime tijd het oudste N.I.P.lid te blijven !

Als U de hand kunt leggen op dit maandblad, is dit artikel zeker de moeite van het lezen waard.

Al geruime tijd wordt in ons mededelingenblad gevraagd naar mensen, die bereid zijn ten behoeve van onze werkgemeenschap de handen uit de mouwen te steken. Tot op heden ontvingen wij echter een paar spaarzame reakties, die medeleven tonen met deze problematiek. Toch zullen er bestuursleden moeten komen, wil onze vereniging goed kunnen functioneren.

Het gaat goed .....

- De terugloop in ons ledenbestand is door een geringe aanwas en het starten van de cursus tot staan gebracht. Als de cursus voortgaat, mogen wij in de toekomst weer meer leden verwachten.
- Financiëel gezien maakt de vereniging betere tijden door. Vooral de oproep aan de leden om iets extra bij te dragen, als dat kan, heeft in deze goed geholpen.

Waar ontbreekt het aan ?

Het ontbreekt ons aan menskracht. De bestuurkracht is daar-

legenheid en zodoende een evenwicht te handhaven in de samenleving.

In de jaren '50 werd dit stelsel geleidelijk aan in Nederland geïntroduceerd.

Daardoor ontstond er in de jaren '60 een groeiende subsidiëringpolitiek met de daaraan gekoppelde professionalisering. Instellingen kregen geld om hun werk te doen. Tegelijkertijd werden hogere eisen gesteld aan degenen, die dat werk uitvoerden. Men kreeg opleidingen en er kwamen beroepskrachten en daarmee kregen we allerlei professionele instellingen.

Dan in 1970 komt er kritiek hierop van vooral sociale wetenschappers, waaronder economen.

Die kritiek op de welzijnssector wordt door de overheid overgenomen en heeft geresulteerd in plannen voor een omhoogingsbeleid.

De kritiek op de verzorgingsstaat werd op een aantal punten toegesnijd.

Een belangrijk punt was: Er is geen filosofie achter de verzorgingsstaat. Er is geen duidelijk doordacht plan. Men heeft zo maar wat gedaan en nu is het te groot en onbetaalbaar geworden.

Tweede punt van kritiek: Alle aanbod van zorgvoorzieningen, hulp en sociale zekerheid roept een niet te stuiten vraag op. Alsmat wordt er meer aangeboden. Het houdt niet op !

Een derde kritiek punt: Het hulpapparaat is star, bureaucratisch en ongrijpbaar. Al die welzijnswerkers zitten stevig achter hun buro, hebben zich georganiseerd en zijn ongrijpbaar geworden. Ze zijn iedereen te snel af met hun professionele argumenten.

Ook de ambtenaar van de overheid is inmiddels een bolwerk geworden.

Een vierde punt van kritiek richt zich tegen de professi-

Eerst ga ik met U met grote stappen de geschiedenis vanaf 1945 door. Daardoor krijgen we enig zicht op de samenhang tussen de economie en het sociale beleid in Nederland. Dit geldt in grote trekken ook voor de andere westerse landen, maar in Nederland is er toch weer een eigen typische ontwikkeling geweest.

Daarna ga ik met U na, wat eigenlijk bedoeld wordt en werd met welzijn, welzijnszorg en verantwoordelijkheid. Twintig jaar geleden en nu in 1988.

Ten slotte laat ik U iets zien van de werking van het zogenaamde ombuigingsbeleid van de overheid voor waar het de ouderen betreft.

Het gaat dan over de plannen, maatregelen en de konsekwenties daarvan.

Dan kunnen we over de vraag: hoe wij in de geest van de Individual Psychologie zouden kunnen oordelen, ons een mening vormen over de huidige gang van zaken.

Allereerst de geschiedenis:

Die begint wat dit betreft na de tweede wereldoorlog.

Na een langdurige crisis en een oorlog, die veel ontredde- ring teweeg hebben gebracht.

De onbouw van Nederland wordt ter hand genomen door een groot aantal mensen, die dat als vrijwilligers doen. De meesten van hen zijn levensbeschouwelijk georganiseerd vanuit de kerken. Dit werkt later de verzuiling in de hand. Zij bouwen alles op en zo ontstaan er allerlei instellingen voor gezinszorg, kindbescherming en reclassering.

Omstreeks 1950 wordt hier het economisch gedachtenstelsel overgenomen, dat in Engeland is ontwikkeld.

Al voor de wereldoorlog adviseerde de econoom Keynes de regering van Engeland te komen tot een economisch beleid, waardoor er niet meer zo'n economische crisis kan ontstaan.

Hij adviseerde om in een moeilijke tijd niet als eerste te geen bezuinigen op de overheidsuitgaven als ambtenarensalarissen en uitkeringen, maar juist te investeren in werkge-

om te zwak.

Er is inmiddels een vacature voor penningmeester en sekretaris.

Wie durft het aan en meldt zich ?

Geef nu niet aan, dat mensen tegenwoordig geen tijd hebben. Overal horen we dat mensen steeds meer vrije tijd krijgen en de dienstensector moet hierop inspelen.

Vanwege het vervroegde uittreden komen mensen vrij voor het vrijwilligerswerk o.a. bestuursfuncties.

Wie durft dus te opperen, dat hij/zij geen tijd zou hebben ? Meldt U dus!!!!!!

Op onze komende ledenvergadering in november a.s. kunnen de kandidaten gekozen worden.

ZIJN ER ONVOLDOENDE KANDIDATEN, DAN KOMT HET VOORTBESTAAN VAN DE VERENIGING IN HET GEDING.

DUS: .....

Leden, ken Uw verantwoordelijkheid!

De verzorgingsstaat.

mevr. drs. R. Boon

27-02-88

Zoals U weet ben ik van professie psycholoog.

Het is een merkwaardige ervaring om als psycholoog te belanden in de wereld van de sociologie en de politiek. Want

dat is een heel andere manier van denken. Het gaat daar over kollektieven in plaats van over mensen.

Voor een psycholoog bijvoorbeeld zijn ikheid en gemeenschapsgevoel kenmerken van een individu of van individuen onderling. Wij spreken niet over ik-kultuur of een narcistische generatie, zoals de sociologen doen.

Ook Adler heeft als psycholoog gewerkt. Zijn behandeling van mensen en zijn pedagogische benadering richtten zich altijd op de unieke mens.

Hoewel Adler zich politiek het meest aangetrokken voelde tot het socialisme (dat lezen wij wel in zijn boeken), heeft hij de politiek welbewust buiten zijn Individual Psychologie gehouden.

Anderen, die door Adler beïnvloed zijn zoals Berne en Herres, hebben wel de sociale omgeving betrokken in hun onderzoek of hun werken met mensen. Maar ze hebben zich wel meestal beperkt tot de kleine groep van het gezin of de werkgemeenschap of de leefgemeenschap.

Hoe de grote maatschappij en de politiek het gedrag van individuen kunnen beïnvloeden, blijft meestal buiten de gezichtskring van psychologen en psychiaters.

Vanmiddag ga ik toch met U deze beoerking van het vak overschrijven.

De laatste 20 jaar zijn we eraan gewend geraakt dat wij mensen met onhanteerbare problemen of onhandelbare individuen ergens konden deponeren bij een deskundige of in een instelling waar deskundigen zich bezighouden met zo'n individu en diens problemen.

Er zijn allerlei instituten ontstaan voor de probleemgevallen in onze samenleving. Tehuizen voor moeilijke kinderen, voor geestelijk en lichamelijk gehandicapten, voor psychisch gestoorden en voor al of niet demente ouderen.

Al was het daar niet ideaal en is er soms veel kritiek geleverd op deze instellingen, toch was er een plek waar men een

kind of oudere of een huisgenoot kon toevertrouwen aan mensen, die er voor opgeleid waren om met deze mensen om te gaan. Waar men een beroep op kon doen als men zelf de zorg voor of de omgang met een persoon niet meer aan kon. Sinds enkele jaren begint het er op te lijken dat dat niet meer of steeds minder kan. Inrichtingen en tehuizen worden gesloten. Door bezuinigingen wordt personeel ontslagen of geen meer aangenomen.

Overal kan men horen dat die professionele zorg onbetaalbaar is geworden. Dat wij zelf voor de zwakken en hulpbehoevenden moeten gaan zorgen.

Alleen voor de allermoeilijkste gevallen moet er professionele hulp blijven.

Maar de mensen moeten niet meer zo gauw een moeilijk of invalide kind of zorgbehoevende ouder of een dement familielid overdragen aan een kollektieve instelling.

Er moet meer zorgzaamheid komen in de samenleving. We moeten ons meer verantwoordelijk voelen voor elkaar en elkaar bijstaan in moeilijke omstandigheden.

Alleen als het echt niet meer kan met aanvullende beroeps-hulp.

Dit klinkt bijna Adleriaans, zo'n appèl op onze saamhorigheid. Ware het niet dat in één adem de kostenfaktor genoemd wordt.

Als men het verband tussen de oproep tot zorgzaamheid en verantwoordelijkheid enerzijds en de kostenbesparing anderzijds wil begrijpen, moet men toch op zoek gaan naar de maatschappelijke achtergrond van onze welzijns- en gezondheidszorg, zoals die in de jaren '60 en '70 tot stand is gekomen.

Hoe is het allemaal geworden? Hoe komt het dat er zoveel kritiek is op de professionalisering? Waar komen die termen "zorgzame samenleving" en "verantwoordelijke maatschappij" vandaan?

Ik heb dat onderzocht en ga er het een en ander over vertellen.